

ŠTIRI VELESILE PODPISALE MUSSOLINIJEV PAKT

SODELOVANJE ŠTIRIH VELESIL JE NAJBOLJŠA JAMŠČINA ZA KONEČNO RAZOROŽITEV

Italijanski ministrski predsednik pravi, da pomenja pogodba novo mirovno razdobje za Evropo. Ko so se odpeljali poslanci velesil, je prebivalstvo burno zahtevalo, naj se pojavi Mussolini na balkonu. — Pogajanja glede vsebine pogodbe so se vršila dva meseca in pol.

RIM, Italija, 7. junija. — Danes so zastopniki Italije, Francije, Nemčije in Velike Britanije podpisali Mussolinijev pakt, kojega svrha je zagotoviti Evropi mir že vsaj za dobo desetih let. Pogajanja glede vsebine pakta so se vršila dva meseca in pol.

V imenu italijanske vlade je dokument podpisal italijanski ministrski predsednik Mussolini. Poslanik Ulrich von Hassel v imenu Nemčije, poslanik Sir Ronald Graham pa v imenu Velike Britanije.

Ko so se poslanci odpeljali, se je zbrala pred palačo silna ljudska množica, ki je burno zahtevala, naj se pojavi na balkonu. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je stopil na balkon Mussolini ter imel kratek govor, v katerem je dejal, da bo sodelovanje med štirimi evropskimi velesilami dovedlo do končne razorožitve ter da je pogodba zagotovila Evropi novo mirovno razdobje. Govor je zaključil z besedami: — Današnji dan mora brez dvoma zadovoljiti v delu prerojeno Italijo.

Da Mussolini zelo simpatizira s Hitlerjem, je bilo razbrati iz sledečih njegovih besed: —

— Nemška revolucija je revolucija naroda. Obstoj Nemčije temelji na njeni kulturi in na njeni zgodovini. Svet ne more izhajati brez Nemčije.

WARŠAVA, Poljska, 7. junija. — Oficijelna "Gazeta Polska" piše: — Ako bo Mussolinijev pakt podpisan, se Poljska ne bo več brigala za Ligo narodov. Posledica podpisa bo, da bodo ustanove, ki so v principu demokratične, prenehale obstajati.

PARIZ, Francija, 7. junija. — Vse zahteve Nemčije po enakosti v oborožitvi so bile odklonjene v pogodbi štirih držav, predno je francoski kabinet sprejel pogoje pogodbe. Pogodba nasprotuje premembni meji, katere so določili v Versailles.

Enakost v oborožitvi in prememba meja ste dve poglavitni zahtevi nemške zunanje politike. Zato tudi Nemčija še ni podpisala pogodbe, katero hoče še natančno proučiti, predno jo podpiše.

Ministrski predsednik Edouard Deladier je mnenja, da po pogodbi nobeni državi ne preti nevarnost in njena glavna zasluga je, da se razčisti ozračje pritajene sovražnosti in sumničenja.

Pogodba štirih držav, po kateri Anglija, Francija, Nemčija in Italija jamčijo za evropski mir; popolnoma priznava pogodbo Lige narodov, locarnsko pogodbo in Briand-Kelloggov sporazum. Te pogodbe priznavajo pravice vseh narodov in odklanjajo oblast velesil, da razpolagajo s pravicami drugih držav.

Prva točka pogodbe zatrjuje, da je namen štirih držav skupno sodelovanje.

Druga točka se oklepa pogodbe Lige narodov.

Tretja točka obvezuje vse štiri države, da skušajo mirnim potom rešiti vsak spor, zlasti, ako razorožitvena konferenca ne pride do nikakega zaključka.

V četrti točki obljublja države, da se posvetujejo med seboj v vseh vprašanjih glede trgovine, glede gospodarskega vprašanja in glede kolonij.

V peti točki je postavljena desetletna doba pogodbe, ki se nato zopet sama obnovi, ako se ni kakršna država odpovedala pogodbi do konca devetega leta.

Šesta točka določa, da bo pogodba pisana v štirih jezikih; postavno veljaven pa bo zapisnik v francoskem jeziku.

Mattern je moral pristati pred ciljem

ZA ODPRAVO PROHIBICIJE

Do sedaj je glasovalo 10 držav glede odprave prohibicije. — Suha država Indiana je postala mokra.

Indianapolis, Ind., 7. junija. — "Ako dobimo Indiana, bomo preprečili odpravo prohibicije", je rekel največji suhaški gromovnik škof Cannon svojim pristave, na predvečer referenduma glede 18. amandmента v Indiano.

Suhačem se ni posrečilo dobiti Indiano in do sedaj suha država je bila deseta, ki je glasovala za sprejem 21. amandmента, ki razveljavlja 18. amandment.

Da bo 18. amandment razveljavljen, mora glasovati še 26 držav.

Država Indiana se je izrekla za odpravo prohibicije z 2 glasovoma proti enemu.

Wilmington, Del., 7. junija. — Država Delaware je glasovala na podlagi local option (vsak okraj ima pravico glasovati, ako je moker ali suh) za odpravo prohibicije z veliko večino 13.389, v sled česar je takoj dovoljeno prodajati pivo po 5 in pol odstotka. Samo eden volilni okraj izmed 226 je volil suho.

Chicago, Ill., 7. junija. — Po dovršenem štetju volilnih glasov je država Illinois glasovala za odpravo prohibicije z 9 glasovi proti 1.

Izmed 101 volilnega okraja je samo 17 okrajev glasovalo za prohibicijo.

DEVET MILJ PO KOLENIH

Mount Calm, Tex., 7. junija. — Dolph Blackburn je bil tako prepričan, da njegov prijatelj Edward Leathers ne bo dobil roke nekega dekleta iz Mount Calm, da je obljubil, da se bo po rokah in po nogah plazil devet milj iz Mount Calm v Hubbard, ako se mu posreči dobiti dekleta.

Leathers pa je dekle uslišalo. Po dogovoru je Blackburn po rokah in koljenih odšel ob dveh ponoči in je prišel ves izmučen v Hubbard ob 8 zvečer.

Blackburn se je zaklel, da ne bo nikdar več napravil take stave.

WALKER BO POROČEVALEC NA KONFERENCI

Cannes, Francija, 7. junija. — Prejeli newyorški župan James J. Walker in njegova žena sta pripravljena na odhod v Pariz.

Iz Pariza bo Walker odpotoval v London, kjer se bo predstavil svetovni gospodarski konferenci kot poročevalec skupine ameriških časopisov.

V MANČUKUO JE EMBARGO NA ZLATO

Čangčun, Mandčurija, 6. junija. — Mančukuo državni svet je postavil embargo na pošiljavo zlata in je odločil, da mora vlada kupovati zlato, ki se izkoplje v državi.

Naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

AMERIKA ZA NADZORSTVO NAD OROŽJEM

Združene države so izpremenile svoje stališče. — Delegat Norman H. Davis je privolil v nadzorstvo nad izdelovanjem orožja.

Ženeva, Švica, 7. junija. — Ameriški delegat na razorožitveni konferenci v Ženevi Norman H. Davis, je izjavil, da so Združene države pripravljene dovoliti nadzorovanje privatnega izdelovanja orožja. Davis je sporočil komisiji, da Združene države sprejmejo mednarodni sistem za dovoljenje in izdelovanje ter izvoz orožja in municije. S tem so Združene države izpremenile svoje prvotno stališče.

S tem so Združene države napol ustregle francoski zahtevi, da mora prenehati vsako privatno izdelovanje orožja, nakar je tudi Francija popustila in je pripravljena skleniti pogodbo, ki bi nalagala strogo nadzorstvo nad izdelovanjem orožja in municije.

Francoski delegat Leon Jouhaux je izjavil, da je Francija pripravljena skleniti vsako pogodbo, ki določa pogoje, da mora vsaka tovarna za izdelovanje orožja imeti uradno dovoljenje in to dovoljenje mora potrditi stalna razorožitvena komisija.

Davis ni hotel pristati v to, da bi bilo prepovedano privatnim podjetjem izdelovati orožje, češ, da bi bile vse države takoj prisiljene graditi svoje tovarne in arzenale za izdelovanje orožja v mirnem času, kakor tudi za čas vojne.

Pariz, Francija, 7. junija. — Francoski kabinet je pod predsedstvom predsednika Alberta Lebruna odobril francosko razorožitveno politiko, katero bo še dalje zagovarjal francoski delegat na razorožitveni konferenci.

Francoski pričačujejo, da bosta Anglija in Amerika pritiskali na Francijo, da se razoroži, toda Francija bo odklonila vsako razorožitve, dokler komisija v Ženevi ne postavi stalno komisijo za mednarodno nadzorstvo oboroževanja in dokler se vse države ne zavežejo, da kaznujejo vsako državo, katero bi nadzorovalna komisija našla, da se skrivaj oborožuje.

KAZEN ZA ODVAJALCE

Tallahassee, Fla., 7. junija. — Governor Scholtz je podpisal postavbo, po kateri je odvedba kake osebe v svrhu odkupnine kazniva s smrtjo.

Sacramento, Cal., 7. junija. — Governor Rolph je podpisal postavbo, s katero je desetletna zaporna kazen za odvedbo zvišana na do smrtne ječe.

SMRTNA KOSA

Družina Louisa Palčića je v kratkem času izgubila dva otroka: dvojčka, Punčka je umrla dne 1. maja, večeraj je pa umrl v bolnišnici, kjer je bil šest tednov, še fantek, star osemindvajset mesecev. Pogreb bo v soboto ob poldesetih dopoldne iz hiše žalosti, 1225 Green Ave., Brooklyn, N. Y. Palčićevi družini izrekamo svoje iskreno sožalje.

SPOR MED ITALIJO IN ALBANIJO

V Rimu se nahajata italijanski vojaški svetovalec in apostolski nuncij pri albanski vladi. — Italija noče več posojati denarja.

Rim, Italija, 7. junija. — V Rimu se nahajata italijanski vojaški svetovalec in albanski apostolski delegat pri albanski vladi. To je dokaz napetih razmer med Italijo in Albanijo, ki sta bili več let v tako tesnih prijateljskih odnosih, da so splošno smatrali to prijateljstvo za italijanski protektorat nad Albanijo.

Vojaškega svetovaleca generala Pariani je italijanska vlada odpoklicala, ker Albanija noče več plačevati Italiji obroke svojega desetletnega posojila, čegar vsakoletni znesek znaša 10.000.000 zlatih frankov (\$1.930.000).

Nadškof in apostolski delegat Della Pietra je prišel, da se posvetuje s papežem zaradi italijanskih šol, ki so bile zaprte in katere so večinoma podpirale verske organizacije. Mesto, da bi vlada kralja Zoga plačala obresti za drugo posojilo, ki ga je dobila od Italije leta 1927, v znesku 50 milijonov zlatih frankov, je odredila, da se italijanske šole zaprejo.

Italijanska vlada je obvestila albansko vlado, da ji bo prenehala izplačevati obroke desetletnega posojila, kar so smatrali politiki v vseh glavnih mestih kot italijansko podporo Albaniji.

PARAGVAJ SI ŽELI MIRU

Paragvajska vlada se je obrnila na Ligo narodov. — Ligi priporoča, da Boliviji določi pristanišče ob morju.

Asuncion, Paragvaj, 7. junija. — Paragvaj je stavil Ligi narodov nov mirovni predlog, v katerem je tudi vključeno priporočilo, da naj Liga najde kako pot, da dobi zaprta Bolivija kak izhod na morje.

S sedanjim vojno, ki traja že eno leto, je hotela Bolivija priti v posest Chaco okraja, da bi s tem dobila po reki vodno pot do Buenos Aires in v južni Atlantik, kakor jo ima Paragvaj.

Paragvajska vlada priporoča: Da se takoj končajo sovražnosti. Da se bolivijska vojska umakne do Villamontes in Robore.

Da se zmanjšata obe armadi do najnižje točke za vzdrževanje notranjega miru in reda pod nadzorstvom Lige narodov.

Da Liga razsodi, kdo je odgovoren za pričetek in nadaljevanje sovražnosti med obema državama.

Ko bo enkrat sklenjen mir, bodo skušali poravnati sporne točke s pogajanjem, pri katerih bi posredovale države Argentina, Brazilija, Čile in Peru.

SOVJETSKA VLADA JE POSLALA DRZNEMU LETALCU POMOČ

MOSKVA, Sovjetska Unija, 8. junija. — Ameriški letalec Jimmie Mattern, ki je sklenil poleteti okoli sveta, in ki se je dvignil v Omsku v namenu, da poleti v mesto Čito, je moral včeraj pristati pri Prokopjevsku, kakih tristo milj vzhodno od Novosibirska.

Iz kratkih poročil, ki so dospela v Moskvo, ni razvidno, čemu je moral pristati. Sovjetska vlada je poslala v Novosibirsk več aeroplanov z izvežbanimi mehaniki, ki bodo pomagali amerškemu letalu.

Prokopjevsk je malo premogovno mesto, ki nima pristajališča za aeroplane.

Mattern se je moral spustiti na tla najbrž kmalu zatem, ko je poletel iz Omska.

Moskva, Sovjetska Unija, 8. junija. — V sled slabih brzjavah zvez se dosedaj še ni moglo dognati, kje se nahaja drzni ameriški letalec Jimmie Mattern. Če bi šlo vse posreči, bi moral dospeti s svojim aeroplanom v sredo ob devetih dopoldne v Čito. To mesto je oddaljeno 1700 milj od Omska. To razdaljo bi lahko preletel v petnajstih urah.

ANGLEŠKI KABINET BO SKLEPALO VOJNEM DOLGU

London, Anglija, 7. junija. — V petek bo angleški kabinet v izvanredni seji sklepal o plačilu svojega dolga, ki zapade 15. junija. Na tej seji bo kabinet to vprašanje odločno rešil. Posebna ministrska seja je bila sklicana, ker angleška vlada do tedaj pričakuje, da bo iz Washingtona dobila kako poročilo, kaj ameriška vlada pričakuje od Londona, ko se približuje dan plačila.

Poslanska zbornica pričakuje od vlade odločnega odgovora glede dolga, ko se zopet sestane k zasedanju dva dni pred plačilnim dnevom.

V poslanski zbornici je več poslancev skušalo izvedeti od finančnega ministra Neville Chamberlaina, kaj namerava v tem oziru storiti vlada, toda Chamberlain se je vsakikrat previdno izognil odgovoru. Vlado krogi so vedno pričakovali, da bodo Združene države pokazale svoje novo stališče glede svojega dolga, toda do sedaj o tem še ni bilo ničesar pojasnjeno.

MEHIŠKI KATOLIČANI BEŽE

Mexico City, Mehika, 6. junija. — Časnikarska poročila iz države Vera Cruz naznanjajo, da je v Agua Dulce prišlo več sto beguncev iz države Tabasco, kjer je guverner Garrido Canabal pričel protikatoliško gonjo.

Kot pravijo poročila, pripovedujejo begunci, da vladni uradniki prihajajo v hiše in stanovanja in zapirajo ljudi, pri katerih so našli podobe svetnikov. Ječe v državi Tabasco so polne katoličanov.

VEZUV ZOPET BRUHA

Napolj, Italija, 1. junija. — V Napolj je prišlo več sto turistov, da vidijo, kako teče lava po vznožju Vezuva.

DEČEK V BOJU S KROKODILOM

Krokodil je napadel dva dečka. — Njun tovariš ju je rešil iz žrela. — Pa sta pozneje umrla.

Port of Spain, Trinidad, Angleška West Indija, 7. junija. — Nek poročilo iz San Fernando v Venezueli prinaša vest, kako je 14. letni deček svoja dva tovariša rešil iz krokodilovega žrela, toda štiri pozneje vsled ran umrla.

Ramon Eloy, ki je star 14 let, se je s čolnom vozil po reki Apure. Videl je svojega tovariša Abela Prada, kako je skočil v vodo in skoro v žrelo krokodila, ki je prežal pod vodo na plen. Ramon takoj odvedal na pomoč svojemu tovarišu in toliko časa bje z veslom krokodila po glavi, da izpusti svojega žrtva.

Na vpitje obeh skoči v vodo tudi mladi Joseph Lajo, da bi pomagal Abela spraviti na obrežje. Predno pa sta ga oba mogla spraviti na varno, je krokodil napadel Josepha in ga je vlekel sredi reke. Medtem pa je Ramon Abela privlekel do brega. Ramon se takoj vrne s čolnom in zopet z veslom prepodi krokodila ter vleče Josepha na breg. Toda vsled ran sta oba Abel in Joseph kmalu nato umrla.

NAPAD NA VENIZELOSA

Atene, Grška, 7. junija. — Nek nepoznan napadalec je streljal na večkratnega grškega ministrskega predsednika in skozi več let vodilnega evropskega državnika Eleverija Venizelosa, toda ni bil zadet. Ranjena pa sta bila njegova žena in sofer. Ženo so zadele štiri kroglice.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V FRANCJI

Pariz, Francija, 6. junija. — Pri dveh železniških nesrečah v zapadni Franciji je bilo ubitih 14 oseb in mnogo ranjenih.

Blizu Nantesa, kamor je vozil brzovlak iz Pariza, z več sto potniki, je ob 4.59 zjutraj skočil s tira, ko je vozil po 60 milj na uro. Ubitih je bilo 14 potnikov in 80 ranjenih. Strojevodja Pierre Cuzon je bil aretiran in je priznal, da je pozabil prebrati pisano navodila, ki so zahtevala, da vozi počasi na kraju, kjer se je dogodila nesreča. Na istem mestu je štiri dni poprej skočil s tira nek tovorni vlak.

Skoro ob istem času se je dogodila druga železniška nesreča, ko je ekspresni vlak iz Nantesa vozil v Lyons in je skočil s tira ter zadel v drug osebni vlak, 13 oseb je bilo ranjenih.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja za Ameriko in
Kanado \$3.00
Za pol leta \$1.50
Za štiri leta \$5.00
Subscription Yearly \$3.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.
Poplat brez podpisa in osebnosti se ne prištejejo. Denar naj se blagoviti
poslilati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se
nam tudi prejane bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovalka.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

PLAČE JE TREBA ZVIŠATI

Pred kratkim je izdala ameriška Delavska Federacija poročilo, iz katerega je razvidno, da se je izza 1. aprila zvišala cena blagu na debelo skoro za pet odstotkov, da je dobilo meseca aprila šeststotisoč delavcev delo ter da se je produkcija v jeklarnah ter tovarnah, ki izdelujejo avtomobile, povečala izza 1. aprila za sto odstotkov.

Nakupna sila ameriškega naroda je pa še vedno izvanredno nizka.

Federacija naznanja, da je bilo meseca maja v Združenih državah 12,730,000 nezaposlenih.

Oni, ki delajo, zaslužijo skoro petdeset odstotkov manj kot so zaslužili leta 1929.

Nekateri gospodarji plačujejo sramotno nizke plače.

V Alabami zasužijo delavci, ki so zaposleni pri bombazu, po \$1.44 centov za dvanajsturno delo.

Tesarji v Arkansas dobe po šest dolarjev za šestdeset ur dela na teden.

V Georgiji zaslužijo delavci, ki delajo na cestah, od deset do trideset centov na uro.

V čikaških klavnicah zaslužijo nekateri delavci komaj po tri dolarje na teden.

V Pennsylvaniji, New Jersey in drugih državah zaslužijo mladoletni in ženske v raznih tovarnah po dva oziroma tri dolarje tedensko.

Nakupna sila ameriškega naroda zamore povečati in te neznosne razmere odstraniti edino s skrajno delovnega časa in zvišanje plač.

To bi se moralo seveda urediti postavnim potom, kajti le redki so delodajalci, ki bi kaj takega svojevoljno storili.

BESEDA NAŠIM NAROČNIKOM

Te dni so dobili opomine vsi oni naročniki, ki so zastali z naročnino.

Iz vsakega opomina je razvidno, koliko je dotičnik dolžan. Pri nekaterih je dolg precej narasel, kar pomenja za nas težko breme, ker smo vajeni točno zadostiti vsaki svoji obveznosti.

Preveč bi zahtevali od vseh dolžnikov, da bi dolg naenkrat do zadnjega centa poravnali, nekaj bi pa že vsak lahko poslal na račun, ako se pomisli, da so čitali list mesece in mesece, ne da bi kaj plačali za to.

Komur pa nikakor ni mogoče, naj nam sporoči in obljubi, da bo poravnal, ko se bodo razmere izboljšale.

Od vsakega, ki je dobil opomin, pričakujemo odgovora.

Ponovno poudarjamo, da so izmed vseh naših narodnih ustanov v tej krizi najbolj prizadeta slovenske publikacije.

Sleheri rojak bi moral vpoštevati, koliko je storilo slovensko časopisje v kulturnem oziru za naš narod v Ameriki.

Če bi ne imeli naši ljudje slovenskih časopisov ter podobnih in kulturnih društev, ki so bila ustanovljena na pobudo slovenskega časopisja — bi že zdavnaj ne bilo med nami nobene druževne vezi in bi žalostno utonili med tujerodei.

To dejstvo vpoštevajte, rojaki!

Vaša narodna in kulturna dolžnost je, da s točno poravnavo naročnine omogočite izhajanja časopisa, ki vam je bil zvest prijatelj v dobrih in v hudih časih.

Prva profesorica v Turčiji

V Turčiji so dobili te dni prvo profesorico. Gre za mlado Hanumo Tegerjevo, ki je diplomirala na univerzi v Carigradu. Po dovršenih študijah je dobila namestitev kot nastavnica na dolgi gimnazij. To je prvi primer v Turčiji, da stopa ženska na takšno javno mesto. Pravijo, da se v ta namen posredovale turške organizacije, da bi se izboljšala ženska emancipacija.

Dopisi.

Meadow Lands, Pa.

Najprej moram poročati, da so trije slovenski učenci z odliko završili visoko šolo v Washington, Pa. Njihova imena so: Frank Martinčič, Edward Tomazin in Silvija Marsh.

Sedaj pa moram nekoliko pojasniti doživljanje ponedeljek jutraj. Ko sem vstal ob petih, mi je začela moja žena — no, saj ni žena, pač pa žena, ker vaga nad dvestot funtov — peti nekake tanije. Ni ji bilo niti prav, ker nisem prišel v nedeljo zvečer pravčasno k večerji. Izgovarjati sem se začel z depresijo, ona je pa rekla, da bo prav rada potrošila dvajset dolarjev, samo da bom prej hodil domov.

Hm — sem si mislil — denar ima — pa sem šel v gornje nadstropje stare nogavice obrat. Nič. Grem v omaro. Tudi nič. Vse sem prebrskal, pa brez uspeha. Ko stojim v kuhinjo, sem bil strašno žejen. Vzajem kozarec, da bi se vode napila, pa opazim v kozarec dva dolarja. — No, — sem rekel — ta dva bosta šla pa naravnost za Glas Naroda, ker je že skrajni čas. V kratkem pošljem ostalo.

Kot veselilni odbornik, vabim vse rojake in rojakinje, da se zagotovijo udeležite veselice, ki bo v soboto dne 10. junija na Meadow Lands v Beer Hall. Začetek ob 7. uri zvečer.

Za odbor:
John Marsh.

Sudbury, Ont., Canada.

Donovan Football Club v Sudbury se tem potom najlepše zahvaljuje za vsoto \$31.75, katero je nakolektal za naš klub rojak Mr. Frank Baraga v Kirkland Lake. Ker bi vzel praveč prostora, ako bi imenoval vsa posamezna imena iz nabiralne pole, se vam vsem skupaj najlepše zahvaljujemo za vaše prispevke in naklonjenost. Posebno lepa hvala Mr. Franku Baragi za njegov trud in poštrevanost.

Gori imenovani klub priredi piknik v nedeljo dne 11. junija na farmi 3 in pol milje zapadno od Sudbury na Long Lake Road.

Vabljeni ste vsi rojaki in rojakinje, da nas posetite v kolikor mogoče velikem številu. Posebno ste vabljeni iz sosednjih naselbin, iz Garsona in Greeton Mine.

Za želje bomo servirali tekočino, katere bo vsebovala nad štiri procente. Lačnim postrežemo z na ražnju pečeno jagnjetino. Imeli bomo tudi godbo, katere bo igrala, da bodo željni lažje pili, plesali in plesali. Le pridite pogledat, da boste videli, kaj znamo mi pečlarji narediti.

Petra Zgaga za enkrat nič ne povabimo, da se ne bo bahal o krog, da ga hočemo povsod imeti. Če pa pride, se bojim, da ne bo prav, ker tukaj smo večinoma sami Ribenčani, kajti med nami in Zgago ni nekaj v redu, že od tistokrat, ko je pisal, da smo neko veliko žival v turn na pašo gnali oziroma vlekli.

Radi dela ne bom nič omenil, me je skoraj sram povedati. Navsezadnje pa tudi sam ne vem, ali delamo ali ne.

Pozdrav!

Albin Žaren.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

CENE DINARJEM IN LIRAM SO TAKO NESTANOVITNE, DA JIH NE MOREMO NAVESTI

Izplačila v ameriških dolarjih ostanejo neizpremenjena.

IZPLAČILA V AMERIŠKIM DOLARJEM	
Za izplačilo \$3.00 morate poslati	\$ 5.75
" " \$10.00 " "	\$19.55
" " \$15.00 " "	\$28.50
" " \$20.00 " "	\$37.50
" " \$25.00 " "	\$46.50
" " \$30.00 " "	\$55.50

Prejemnik dobi v slovenski knjižnici izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

SOVJETSKA VOJSKA JE PRIPRAVLJENA

Ves svet se danes zanima za dogodke na Daljnem vzhodu, še posebno, ker obstoji nevarnost, da se spopadeta stara nasprotnika Rusija in Japonska. V zvezi s temi dogodki je zanimivo vedeti s kakšno armado razpolaga prav za prav sovjetska Rusija na Daljnem vzhodu.

Sovjetski vojski poveljuje general Bluecher. Njegova vojska je razdeljena v primorsko in zabajkalsko. Primorski oddelek ima naenkrat zavrniti napad z morja, medtem ko je zabajkalska armada zbrana na mejah Mandžukua, to je nekdanje Mandžurije. Glavni del primorske armade je koncentriran južno od okraja Posjet - Vladivostok - Razdolnoje - Nikolski. Tu je zbranih osem strelskih polkov, štiri konjeniški, 250 letal, 184 topov 40 tankov, 3 oklopni avtomobili, 15 oklopnih strojev 1 pontonski bataljon in kemični bataljon. Tem četam stojita ob strani korejski komunistični polk in kitajskokorejski mednarodni polk.

Nekoliko vstran od te skupine je še druga, to je blagovestna skupina, ki se prištevata tudi k primorski armadi. V tej so: en strelski polk, en amurski konjeniški polk in 56. pogranični oddelek GPU je v Vladivostoku, 58. v okraju Nikolsk - Grodjevsko, 57. oddelek in drugi konjeniški polk GPU sta v okraju Habarovska. V Habarovsku je tudi štab posebne armade na Daljnem vzhodu, to je Bluecherjev glavni štab. V to skupino je treba uvrstiti tudi sibirsko mornarico in posebno neredno skupino, ki je razvrščena na kitajskem ozemlju v okraju Hunčun, to je oddelek 2000 starogirinskih vojakov.

Zabajkalski oddelek Bluecherjeve armade čaka ob mandžurski meji. Ta oddelek sestoji iz 18. strelskega armadnega zbora, ki ga sestavlja 9 strelskih polkov, 7 konjeniških polkov, 60 letal, 117 topov, 3 čete tankov, 19 oklopnih avtomobilov in 1 kemični bataljon. Tej skupini je odrejen 55. pogranični oddelek GPU.

Vladivostok danes ne pomeni mnogo kot trdnjava. Tudi ni preskrbljen s topništvom. Lanske spomladi so Bluecherjevo armado izpopolnili z vojniki iz moskovskega, severokavkazejskega in povolškega vojnega kroga. Bluecherjeva armada se lahko opira na Verhnjoudinsk in na Irkutsk. Okraj Verhnjoudinsk je glavno oporišče za letalske sile vzhodne armade.

V Irkutsku, Krasnojarsku, Tomsku, Novonikolajevsku in Omsku so zbrane čete sirskega vojnega kroga, to je rezerva Bluecherjeve armade. To armado tudi dopolnjuje armada Mongolske narodne republike, ki je popolnoma pod sovjetskim vplivom. Reorganizacija te armade je izvedel Hekker, bivši polkovnik generalnega štaba, v političnem pogledu pa Borodin, bivši sovjetski predstavnik na Kitajskem. Armado so pričeli reorganizirati že l. 1929. V Mongolijo je bilo poslanih 10 letal, 25 tankov, 25 oklopnih avtomobilov in ves deseti traktorjev. Nadalje so tjakaj poslali 2000 komunističnih prostovoljcev, ki so po večini dokončali vojno šolo v Moskvi. Mongolska armada šteje 7 konjeniških divizij, 3 strelske divizije, 2 diviziji težke artiljerije (18 topov) in 36 oklopnih avtomobilov. Poleg tega ima

Mongolija tanke in tudi vojna letala. Dejansko je Mongolija vojno okrožje sovjetske armade, ki je podrejeno sovjetski armadi na Daljnem vzhodu.

Na proslavi 1. maja je general Bluecher v Habarovsku dejal zbranim vojakom: "Danes boste prisegli zvestobo Leninovemu delu. Naj vaš glas odjekne po vsem svetu kot vojaški poziv na naše razredne brate v inozemstvu, kot strašen opomin vsem nasprotnikom sovjetske zveze. Z jekleno pestjo bomo zadeli vsakega, ki bi se drznil dotakniti samo enega hektarja sovjetske zemlje, ali samo enega sovjetskega traktorja."

TRDOVRATNA BARSKA PLESALKA

Pariško sodišče je nedavno izreklo ločitev zakonskega tovarištva med ameriškim polkovnikom in švicarjem Nelsonom Morrisom ter njegovo ženo plesalko Joanno Aubertovo. Morris se je bil seznanil s svojo ženo pred letom dni, ko je pohajkoval po Parizu in iskal odnosa v zabaviščih. Zasnubil jo je, dobil njen pristavek, jo vzel s seboj čez morje in se z njo oženil v Ameriki.

V New Yorku ji je uredil prekrasno vilo, kjer je imela vse, kar si je pozelela. Toda kljub temu se je kmalu naveličala luksusa. Zahrepenela je vnovič po Parizu in prosila moža, naj jo vsaj za nekaj tednov pusti domov, da vidi "srce sveta". Morris je privolil v njeno željo. Komaj pa se je Aubertova pripeljala v Pariz, so jo jeli oblegati lastniki varietete z laskavimi ponudbami, če bi zopet hotela nastopati na odru. Oblegali so jo tako dolgo, da je nastal spor med njo in možem. Morris je zahteval, naj takoj zapusti oder in se vrne v Ameriko. Aubertova se je nekaj časa odtegovala moževi zahtevi, naposled pa mu je pisala, da se mu ne more pokoriti. Nato je vložil Morris v Parizu tožbo za ločitev. Francosko sodišče je priznalo njegove argumente in ločilo Aubertovo brez pravice na odškodnino z ujemljivitvijo, da ženi tvorničarja Morrisa ni treba nastopati v nočnih zabaviščih.

DAR OVI

za nesrečno družino Joe Rostoharja v Worcester, N. Y., je nabral Mr. Mike Urek \$10. Darovali so po \$1.00:

A. Standohar, M. Urek, L. Mutz, L. Benedik, Fr. Sakser, Jr., Janez Terček, J. Putrič, Martin Zelenc, V. Kobilca, Anton Kosirnik.

Naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

NEZAKONSKA DECA V TURČIJI

Odkar je Turčija uvedla švicarski meščanski zakonik, so se pojavili v njej nezakonski otroci. Ironija usode je hotela, da je imel najbolj energičen poskus za okrepitev družine, kar so jih kdaj napravili v Orientu, ta nepričakovani rezultat.

Ko so l. 1926. z omenjenim zakonikom odpravili poligamijo, so pozdravili to reformo kot epohalno in so prerokovali, da bo poligamija čez noč izginila. Pa ni bilo tako. Mnogoženstvo je bilo v Turčiji že nekaj časa prej pojav, ki je zaradi neugodnih gospodarskih razmer vsaj po mestih že izginjal. Če je bilo težko prehranjevati že eno samo ženo, koliko težje je bilo vzdrževati dve ženi ali celo več! Harem štirih žen in nekoliko suženj je bil že ob koncu prejšnjega stoletja velika redkost. Že med svetovno vojno je poseben odbor za izdelavo novega družinskega prava predlagal, da bi se prvi ženi dala pravica ugovora zoper drugo in vse nadaljnje žene.

Na deželi je bilo sicer drugače. Tam so bile žene in otroci ter so še danes koristna delovna moč. Mnogoženstvo se je tu uganjavljalo manj zaradi izročenih gospodarskih šeg in navad. Zato se nova reforma na deželi ni uveljavljala v taknem tempu kakor po mestih. Tu vidimo še polno ostankov stare poligamije, čeprav v kakšni obliki, da oblasti ne morejo poseči vmes.

Otroci iz takšnih zakonov veljajo tedaj za nezakonske. Temu so krivi deloma mohamedanski duhovniki, ki so opravljali poroke v stari, sedaj neveljavni obliki. Novi zakonik priznava veljavnost samo civilni poroki, cerkveno poroko, ki more slediti civilni, pa smatra samo za versko ceremonijo. V mnogih primerih pa so ljudje ravnali drugače, nego veljavno paragrafi in mnogo je staršev, ki so se cerkveno poročili pred l. 1926. torej povsem veljavno, pa so se pozneje pozabili javiti civilnim oblastvom. Iz takšnih zakonov izvirajo pred vsem otroci, ki jih morajo paragrafi smatrati za nezakonske, dasi dejansko niso nezakonski.

Nova Turčija je sicer zelo netolerantna napram vsakemu prestopku svojih načel, toda v tem primeru so bile oblasti v korist mlademu pokolenju prisiljene, da malo popuste. Ne gre vendar, da bi bili starši krivi, otroci pa kaznovani. Zato se je vlada odločila, da z zakonsko novelo uredi to vprašanje. Starši, ki so samo cerkveno poročeni, bodo imeli pravico, da se vpišejo pri oblastvih in priznajo tako svoje otroce za zakonske. V primeru, da bi bil mož poročen že z drugo ženo, bo imela ta kot prva žena pravico, da v roku treh mesecev vloži ugovor zoper novi zakon. Če zamudi ta rok iz kakršnegakoli razloga, bo novi zakon povsem veljaven, prva žena sama pa bo veljala za ločeno.

Peter Zgaga

O BUTALAH IN BUTALOH.

Nekje na Slovenskem je lepa in prijazna vasica — Butale se ji pravi.

Ne bom povedal, kje pravzaprav leži, da bi rojaki ne bili ljubosumni drug na drugega, oziroma, da bi se drug drugemu ne rogali, češ: — Ze vemo, odkje si. Tam pri Butalah ti je zibelka tekla.

V Ameriko se ni izselilo dosti Butalcev, nekaj se jih je pa vseeno, pa tudi ne bom povedal, v katerih naselbinah žive.

Da ne bo zamere, bom nakratko rekel, da je skoro v vsaki naselbini kdo iz tistega lepega kraja.

Predvsem moram omeniti, da so Butalci zelo izobraženi ljudje.

Pa ne samo starejši Butalci, pač pa tudi nežni otroci kažejo znamenja visoke olike oziroma izobrazbe.

O Butalah, Butaleh, butalskem napredku in izobrazbi bi lahko navedel nešteto primerov, pa naj za danes smemo dva zadostujeta, ki sta že rveč ali manj znana.

Saj menda veste tisto, ko je prišel v Butale tuj človek in je hotel z županom govoriti.

Sredi vasi je srečal deset let starega fantiča in ga vprašal, čigav je.

— Županov sem — je odvrnil fantek.

— Lej, lej, to je pa dobro, — se je razveselil tujec. — Kje je pa mati?

— Jaz nimam matere, — se je odrezal fantek.

— Nimaš matere — se je trenutno začudil tujec, pa se je kmalu pomiril, češ, v Butalah je vse mogoče.

— Jaz nimam matere — je pojasnil fantek — jaz imam mamo

— Kje pa je mama?

— Mama pere pri potoku.

— Kje je pa oče?

— Jaz nimam očeta, jaz imam papana.

— O, tako, tako, — se je bistri lo tujcu v glavi.

— Kje pa je papa?

— Papa v postelji leži in čaka, da mu bo mama srajco oprala.

To je dokaz, kako so Butalci inteligentni.

Pa tudi na društvenem polju se jako udejstvujejo.

Poleg raznih kulturnih imajo tudi gasilsko društvo, ki gre v vseh ozirih svetemu Florjanu na roko.

V Butalah mora biti vse po predpisih.

O vsaki stvari je treba sestaviti zapisnik.

Ko je nekoč v Butalah gorelo, je poslal župan sledeče uradno poročilo na pristojno oblast:

— Požar je nastal radi blaznosti Antona Tepine, ali pa zato, ker so se otroci uporabljali za krmljenje svinj. Po vasi teko razne govorice o tem. Objava požara se je izvršila z zvonenjem zvonov in trobentačev. Lastnik pogorelega poslopja ni mogel delati gasilskih poskusov, ker ni imel vode in ker ga ni bilo doma. Pogorišče je bilo osvetljeno z dvema svetilkama in orožništvom. Gasilska dela so se vršila od strani drugega predsednika, ker pri glavnem predsedniku zgoraj ni bilo vse v redu. Brizgalnice so se najprej napajale iz luže oškodovanega, potem so pa dobile vodo od nosečih deklic z zlivanjem iste v brizgalno, kakor tudi s sesanjem gasilcev pri vodovodu. Sosednje strelne je gasilec Janez Glavinca z vso močjo brizgal svojo vodo v ogenj, in vse luknje pri sosedih so bile zamašene s prstjo. Rešili so omaro za obleko, eno kravo, ki so jo potem ukradli, staro mater požigale in še eno staro svinjo. Kravja dekla Katarina Osepek si je rešila golo življenje v sami srajci. Podpisani požar nam je dal pouk, da gasilski dom ne sme stati tako daleč od pogorišča. Uspeh prostovoljnega gasilskega društva je bil velik, in sočustvuje ž njim vse prebivalstvo.

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznanjamo, da je mogoče poslati vsoto do sto dolarjev brez vsake izjave, v kako svrhu je denar namenjen. Tozadevna odredba je bila dne 17. marca odpravljena. Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev, naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z denarno pošiljateljico.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. is sent by me for the purpose of

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country.
I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933, or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

MISELNI PREOBRAT V RUSIJI

Notranji razvoj v Rusiji je v zadnjih petih letih iz Moskve računov popolnoma izločil vsako senco nade na svetovno komunistično revolucijo in postavil sovjetsko politiko na trda tla realnosti. Z odstranitvijo Trockega in njegove maloštevilne skupine so bile izpodrežane korenine romantičnega pojmovanja ruske revolucije in fantazm, ki so stremeli, da na stroške ruskega naroda ter ob njegovih ogromnih žrtvah pomagajo komunizmu do zmage po vsem svetu. Kakor znano, je Stalin z izredno brezobzirnostjo zlozil opozicijo Trockevcev, pri čemer so mu učinkovito pomagali pred vsem trije rusi: Kalinin, Buharin in Vorosilov. Stalin, dasi sam tujec je zrušil opozicijo tujcev in na široko odprl vrata možnosti, da se ruski narod zopet zave svoje narodnosti in potisne v oazje neplodni internacionalizem.

Ob začetku izvajanja petletnega načrta je morala Rusija osredotočiti vse svoje energije in gnetna sredstva na ureditev svoje države in zato so začele same po sebi pešati neorganske nastale komunistične stranke po vsem svetu. Vzporedno s tem se je v svetu moglo razmahati fašizem vseh možgih odtokov kot reakcija na neprejemljivi moskovski evangelij. V svojem težkem delu se je Rusija zaprla sama vase in s tem stori prvi korak od mednarodnega socializma v specifično ruski komunizem. Stalin morda ni imel namena poudariti ruski značaj petletke, ko je iskal zveze novega reformatorstva z davno narodno tradicijo. Računal pa je dobro, ko je petletko označil kot nadaljevanje reformnih prizadevanj Petra Velikega. V tej zvezi je lokavi Kavelcevič tudi vedno naglašal, da je izvedba petletke jamstvo, da od slej nikoli več ne bodo gospodari tujci na ruskih tleh. Take besede seveda niso ostale brez odmeva in tudi ruskega naroda in da je petletka vsaj deloma uspešna, je treba v precejšnji meri pripisati okolščini, da so znali moskovski oblastniki o pravem času udariti na rusko nacionalno struno.

Vse to so komponente pri tvorbi novega ruskega narodnega čustvovanja, omejenega le na ozemlje SSSR. Internacionalizem je moral stopiti v ozadje, in se umakniti polni ruski narodni zavesti, ki je po vsem videzu močno prevladovala tudi v boljševiški stranki sami. Goreči boljševik Dimitrijevič, ki je vodja ruske komunistične emigracije, je prvi presenetil izvenruske komuniste z izjavo, da se ruski komunizem giblje v praveu nacionalizma in da opazno izgublja svoj mednarodni značaj. "V čedalje večjem številu", pravi Dimitrijevič, "se dvigajo posamezniki iz ruskih narodnih slojev na višja mesta v stranki in državnem vodstvu. Z njimi prihaja navadno močno narodnostno čustvovanje v te sfere. Eni se zavedajo svojega nacionalizma, drugi in, vendar pa vsi delujejo v ruskem in ne več v mednarodnem pravem. Pojem domovine in domovinske ljubezni, ki so ga hoteli boljševiki zadušiti, se krepi z vsakim dnem. Krik Stalina in njegovih pristaev, da je Rusija v stalni nevarnosti pred napadom tujih kapitalistov, je silno mnogo prispeval k takemu razvoju miselnosti".

Dimitrijevič je boljševiški opozicijalec in se mu lahko očitajo, da je ravno zaradi svojega pretiranega nacionalizma moral bežati iz Rusije. Toda popolnoma enako slikajo današnji preobrati v Rusiji sami strahklni funkcionarji. Zadonski na primer je na zadnjem kongresu boljševiške stranke rekel: "Naši člani se zdaj s ponosom nazivajo Ruse in smatrajo v prvi vrsti za Ruse". Po vsem tem je očitno, da boljševizem polagoma izgublja značaj mednarodnosti in da se ne smatra več za začetnika svetovnega proletarijata vseh možgih plemen in narodov. Iz Rusije menda ne bo več čuti izjav, da je Moskva bližja komunistični Kitajski kakor "buržujski" Čehoslovaški, kar je veljalo v prenešenem pomenu tudi za Poljsko in za Jugoslavijo.

Tajnik boljševiške stranke Potyev navaja v svojih poročilih, da 80% strankinega pomladka prihaja iz kmetijskih vrst in da vsi ti prihajajo v stranko krepko rusko narodna zavest, ki prihaja do iz-

Kako so se slovenski kmetje zadolžili

Poljane, Slovenija.

V mojih zadnjih dopisih sem le površno opisoval kmečke dolgov, nisem pa dovolj pojasnil, kako da so dolgov nastali. Zato se mi zdi potrebno, da malo pojasnim, kako da so kmetje zašli v dolgov, katere bi radi nekateri naprtli na hrbet drugim, in da ne bo kdo mislil, da kmetom ni drugega kazalo kakor da so si s "kupčijami" hoteli izboljšati svoj bedni položaj.

Lesna kupčija je bila po prevratu do zadnjih par let glavni vir dohodka, ki jih je črpal naš kmet iz svojih gozdov, in če se bi bilo naprej držalo, bili bi naši gozdovi v prihodnjih desetih letih popolnoma ogoljani. Kupčevali so z lesom poleg velikih poklicnih lesnih trgovcev skoraj vsi po deželi, ki so čutili, da so zmogli za to kupčijo. Posebno zadnji so kar tekmovali med seboj, kdo bo dražje plačeval. Umevno je, da so tisti, ki so imeli svoje žage in svojo vprežno živino lažje shajali, kot oni, ki niso imeli ne prvega in v mnogih slučajih tudi drugega ne. Razhajali ali predelani les so po večini kupili italijanski trgovci iz Trsta, Reke in od drugod.

Prevelikokrat se je dogodilo, da so naši trgovci naselili laškimi kupcem, ki so kupčevali pod raznimi izmišljenimi imeni. Vzeli so les, ko je prišel čez mejo, a za plačilo pogosto ni bilo pravega dobiti. Tako so že bili tu precej prizadeti, ker šlo je za več vagonov pošiljke, da celo vlak, kar je pomenilo težke milijone v dinarjih, v katerih je bil dobiček in lastni denar prodajalec.

Ker so pa cene lesa rasle vedno bolj in bolj in ker izgube, niso bile pri vsaki kupčiji, so jih naši trgovci hitro preboleli. Zato jim tudi niso zalegli vsi opomini, naj bodo previdni, kadar kupujejo z ino zemstvom.

Prišel je pa prevrat tudi pri lesu. Cene so pričele polagoma padati, in tudi goljufij od strani inozemskih kupcev je bilo vedno več. Naši trgovci so bili prizadeti, ker goljufij od htrani laških kupcev bi se lahko obvarovali, če bi bili poslušali druge, ki so jim svetovali previdnost.

Plačevali so les po visokih cenah, pa če je bil za kupčijo ali ne, samo da ga drugi ni dobil oz. pri kupčiji prehitel.

Naravno je, da so se pri kmetih delžili, pa ker so enkrat in drugič nekaj plačali, se kmetje na to niso ozirali, v kolikor se tudi sami niso bavili s tem poslom. Iz tega izvira precejšnji del dolgov, katerih ne more utrpeti ne prvi in ne drugi. Naravno je pa, da si tudi v dobrih časih niso delili dobičkov, ki so deloma prekrili vse izgube. V tem seveda niso prizadeti oni, ker tudi mnogi niso dali svojega blaga iz rok, dokler niso videli denarja, in tudi pri nakupu so bili previdni, a večina se je vendar zadolžila.

Nekateri so se celo modernizirali in omislili naprave za prede-

lovanje lesa in to v krajih, kjer je vsak pameten človek vedel, da ne bo nič ter ob času, ko še o kakem preobratu ni bilo misliti.

Mešetarjev je imela vsaka vasa enega ali več. Hodili so vse križem, kupovali živino in jo gonili od sejma do sejma in pri tem svoje gospodarstvo doma v nemaru puščali. Ob začetku je šla ta kupčija v klasje kot malokatera druga.

Prekupčevalci so zaslužili skoraj pri vsakem repu 15, 20, 30 ti-soč (seveda v kronah) in še več. Za našo živino je bilo povpraševanje vsepovsod. Šla je v Italijo, Avstrijo in drugam. Mešetarji so si meli roke; malo ali nič so se brigali za vse drugo. Kupčevali so po gostlinah in drugod. Niso se dosti menili za dolgest dneva in v več slučajih je njih živina sama našla svoj dom, med tem ko so se gospodarji v kakih gostlinih tiščali. To je imelo za prejšnje posledice, da so bili domala vsi mešetarji še pred krizo dovolj zadolženi. Kaj je ž njimi danes, si lahko mislimo. Seveda, kriče in bi se radi otresli dolgov, ampak tudi oni niso poprej delili z današnjimi upniki tisočakov "zaslužnih" pri živini. Če se jim je poprej kdo čudil, ko so pripovedovali, koliko da so na tem ali onem sejmu zaslužili, so navadno dejali: "Znati se mora!"

Nadalje omenjam tudi nabavo kmetijskih strojev, posebno pri nekaterih, ki so imeli komaj par štantov žita, pa so si omislili mlatilnico, kosilnico in drugo. Za vse to so se mnogi zadolžili in bi dostikrat prišli ceneje do obdelave, če bi bili opravili z domačimi delavci. Stroji so bili vedno draži in tudi vzdrževanje je stalo denar, pa kdor je hotel to imeti, se je moral zadolžiti, če ni imel denarja.

Omenim naj tudi še razne srečke, po katerih je naš kmet pridno segal, ker če ne bi bil, bi ne bilo toliko agentov, ki so med kmete prav radi zahajali, dokler so se imeli denar. Težko je ugotoviti, kdo je naselil, ker taki prihajajo na dan le takrat, kadar se obljube agentov izpolnijo. Agentje so jim obljubljali milijone za mal denar. Do tega seveda ni nikdar prišlo. Pri tem se kmetje niso zadolževali, ker bi jih bilo sram, pač pa so dali, kar so imeli pri rokah.

Pred par leti (proti koncu leta 1931) se je bila pojavila pri nas epidemija zavarovanja starih ljudi pod imenom raznih "samopomoči" ki so "zavarovale" vse stare ljudi do 90 let, za "smrtnino" od 10, 20, 45 tisoč Din. in menda še celo višje. Vse je hotelo zavarovati svoje "drage", pa naj so bili neumni ali pametni, revni in bogati. Vsi so stremeli za tem, da so zavarovali po možnosti največ teh starih ljudi, za katere so upali dobiti 6-mesečni ali enoletni čakalni dobi pogodeno vsoto od te ali one zavarovalnice. Pri-

spevki in vstopnine so bile visoke, ampak tolike vendar ne, da bi v resnici odgovarjale starosti zavarovane v vsoti, ki naj bi se izplačala za slučaj smrti. Koliko kmečkega in drugega denarja je šlo samo za to, ne bi bil čudno vedel.

Če so imeli bogatejši 10—15 ali več starih zavarovanih, revnejši, ki tega niso zmogli, so se morali zadovoljiti z enim ali dvema, in še za te so morali si v gotovih slučajih izposoditi, da so plačali vstopnino in mesečnino.

Samo pri eni zavarovalnici so ugotovili 4 milijone nabranega denarja. Živeli so pa od tega zastopniki ali agenti, katerih je bilo povsod dovolj, med njimi tudi taki, ki bi jim še dinarja ne zaupal.

Prišel je k meni agent neke "družbe" ter me pričel nagovarjati, naj zavarujem tega ali onega, ker to je več kot denar v žepu in bo prišel vsak vplačani dinar stokrat nazaj. Ker se nisem zanimal, pričel je razkazovati cirkularje in zahvalna pisma onih, ki so "dobili" in rekel, da je ta način zavarovanja prišel iz Amerike, vsled česar mora biti dober in zanesljiv.

Odgovoril sem mu, da če bi bil ta sistem kaj vreden, bi ga bili tam obdržali, ker Amerika da ven le to, kar je za nič.

Čudno se pa nam zdi, da so obkristi toliko časa to poslovanje trpele in še celo dale dovoljenje za to.

Marsikje si videl stare "koskrnarje-preživitarje" udobno v hiši pri peči, ki se navadno poprej še v hišo niso smeli pokazati. Če se je slišalo, da je en ali drugi teh zavarovancev obel el drugače trpel pomanjkanje, so mu prišli na pomoč, da ne bi pred čakalno dobo umrl. Če bi bilo to trajalo kaj dalj časa in prišlo do veljave, ni izključeno, da bi se dogajali zločini. Ker vsak bi se stremel, da bi se po čakalnem času svojega "varovanca" čimprej iznebil.

Nadalje so se tudi dolžili z nepotrebnim zidanjem in prezidavanjem poslopij, ker vsak je hotel imeti hišo ali hlev kakor sosed, ali pa kot je videl drugod.

Danes vidimo prav malo starih hiš jo mestih, deželi in celo po hribih. O nekem kraju v hribih izven naše doline pripovedujejo, da imajo kmetje kar cele vile ali gradove. Neki kmet ima 5 ali 6 sinov; vsak izmed njih ima svojo kobo in štedilnik. Če ima tudi svojo kopalnico, ne povedo, imajo pa gotovo vsaj eno za vse. Kljub rodovitnemu kraju, ne verjamem, da bi se bilo toliko prigrisporilo. Treba je bilo gotovo druge vzeti, pa če tudi ne, imelo je pa odmev pri drugih sosedih, ki so hoteli tudi tako imeti. Tudi za to je šlo precej denarja. Če ga ni bilo, treba se je bilo zadolžiti.

Nadaje so tudi velike dote precej dolgov napravile, posebno

pri kmečkih hčerah. Kmečki sin tega ali onega kmeta v bližnjem ali oddaljenem kraju, ki je slovel po bogastvu na denarju, zemlji, zaraščenih gozdovih in rodovitnih njivah, se je zagledal v hčer navidez istakoto bogatega kmeta. Glavni predpogoj je bila dota, "koliko da bo imela in koliko bo nesla tja", namreč tisočakov v kronah. Dote so po deželi navadno le v kronah, kar poveča doto na štirikrat in se seveda lepo sliši). Kmet bi bil rad ponosen, da je dal svojo hčer na tako bogato kmetijo in poseže v žep bolj kot more globoko in če ni drugače, pobara še sosedja za par tisočakov. Eni hčeri je dal skoraj vse, kar je imel, za druge pa, če jih je imel, pa niso nič imeli, in še tisti, ki je imel domačijo, je dobil le dolgove. Srečen je bil, če je mogel kako istakoto bogato iz daljnega kraja dobiti, ki ji dejanski položaj ni bil znan, ter je s svojo doto plačala — doto sestram njenega moža.

Tako se je slišalo poprej skoraj vedno, kadar so se kmečke hčere možile, dočim kmečki sinovi niso bili tako srečni. Srečni so bili le, če so mogli kje drugod kaj bogato za doto potegniti. Dolg, ki izvira od dot ni majhen, ampak podeduje in oddaja se od roda do roda, kar je bilo že prej navadi.

Še ni dolgo tega (okrog 1890), ko so sodišča zahtevala izbris starih vknjižb, na katerih so bile ene dote za sto let nazaj. Seveda niso bile vsote velike, a za tedanje čase je pomenilo precej.

Tudi šolanje je našim kmetom precej pobralo. Že od nekdaj je naš kmet videl v svojem najboljšem sinu duhovnika ali pa vsaj advokata.

Prva leta po prevratu, ker so bili dobri izgledi za denar, so vsi boljši kmetje rinili svoje otroke v šole, pa če jih je veselilo ali ne. Bili so mnenja, da kadar otrok nima veselo do šole in učenja, se tudi z denarjem da pomagati. Res, sprevrli so nekatere do četrte šole, in to je bilo v mnogih slučajih vse.

Otroci — sinovi kmetov — so čutili denarno ozadje staršev, kateri so jih z denarjem silili k učenju mesto s palico. Izgubljali se čimdalje bolj veselje do šole, do klér jih ni šola postavila na cesto radi slabega učenja in porednosti. Taki učenci so po navadi polni vseh muh, dandanes so pa še bolj.

Kmet-oče se je zadolžil ali pa porabil, kar je imel za šolanje in danes ima "študente" doma ali pa kje drugod, od koder ne sliši navadno nič dobrega od njih. Šolanje stane danes denar in kdor ga nima, se mora dobro zadolžiti. Se to bolj redki slučajji, a vendar vsaka vasa je imela poprej po par ali več sinov na "višjih"olah. Še oni, ki so resnično izšolani, ne pridejo do kruha, pa če tudi, so to le kot male obresti od porabljenega denarja. Šolanih ljudi ima danes svet vse preveč, malo ali vsaj napol izšolan pa hoče biti skoraj vsak — brez šol.

Še en vzrok zadolžitve omenim, imena mu pa pravega ne upam dati, imenoval ga bom pa — žrtve razmer. Te razmere so se pri nas začele med vojno in po vojni. Ni je skoraj vasi brez teh žrtve. Učili so se srečo mnogih družin, kar pa navadno malo ali nikdar ne pride na dan, ker priza-

NA RAZVALINAH SODOME IN GOMORE

Že jeseni leta 1929 je podružnica papeževga Zavoda za proučevanje svetega pisma pod vodstvom o. A. Mallona in Roberta Koeppla pričela izkopavati v Tell Chassulu na vzhodnem obrežju Jordana, severno od Mrtvega morja. O. Mallon in o. Power trdit, da sta v tem kraju stali mestni Sodoma in Gomora; drugi učenjaki so nasprotnega mnenja, češ da sta obe mesti stali južno od Mrtvega morja. Kljub temu so izkopine pri Tell Chassulu velike vrednosti, ker dokazujejo, da so v tem kraju stala štiri mesta v času bakrene dobe. Izmed teh je stalo na tem kraju najnovejše mesto v času od 2500 do 2000 pr. K. Mogoče je bilo to mesto politično najvažnejše med mesti južne Jordanske doline in s tem tudi predhodnik stare Jerihe. Prav na podlagi izkopin, ki so jih te dni odkrili, je bilo mogoče postaviti ta vrstni red. Med temi izkopinami so kresala, lončena posoda, lončene figure, kostni okraski in neka bakrenega orodja. Veliko pozornost vzbujajo zagonetni znaki na malih kamenitih tablicah. Doselej še niso mogli razložiti teh znakov. Že ob temelju nekega zida so odkrili fresko, na kateri se razlikuje 12 do 14 človeških nog ni tudi slika ptica.

Strokovnjaki menijo, da gre za posnemanje egipčanske umetnosti. Bržkone je ta freska predstavljala procesijo mrtvih. Strokovnjaki obenem zavračajo vesti, češ da so izkopali nekak seznam grehov Sodome in Gomore.

deti se znajo skrivati pod tem ali drugim plaščem.

Od ženske strani to navadno nima večjih posledic kot kot kak prirestek, pri možu je pa lahko usodno za srečo družine in tudi domačije, če pride na dan, ker moški mora zakladati svojega "druga", da molči!

Takemu navadno prisojajo, da je zapil ali pa zaigral, ker kljub varčnosti pri gospodarstvu ne more povedati kam je šel denar. Če nima, se mora zadolžiti, samo da zadovolji "druga", ki navadno "dohodkom" primerno žive. Lahko rečemo, da je s tem zapravljenega denarja in napravljenih dolgov več kot za marsikatero drugo stvar.

Pisce teh vrstije je prišel sam takim žrtvam na sled in tudi ve, kako se znajo ti ali oni skrivati. Med njimi je pa bil celo eden, ki mi je priznal in rekel, da bi bilo pri njem vse dobro, samo če bi — tega ne bilo. Zato se je moral zadolžiti, ker drugače mu bi uro navajali.

Končno naj omenim še pijake, katere mora biti povsod in je vzrok za povečanje marsikatega dolga.

Vsako leto bremo, koliko Slovenija zapije, kar se računa po pijanč, ki so podvržene daci (trošarini). Koliko se drugače popije, še tisti, ki pije, ne mislijo na to. Če Slovenija zapije letno eno milijardo, naj bi se vzdržala vsaj za četrtino in vplačal bi bil dolg, ki ga ima. Da ne bo kdo mislil, da v tem pretiravam, navedem naj dopis nekega gospoda, ki je imel priliko govoriti s črnogorskim visokim oficirjem. Oficir se je izrazil o Sloveniji: — Rečnica, prapraksa je Slovenija. Nje-

(Nadaljevanje na 6. strani.)

Ste namenjeni v Evropo?

Kdorkoli želi potovati letos v domovino, za stalno, ali le na začasni obisk svojcev, naj vsakor piše po naša navodila za potovanje in prepričal se bo, da bo za mal denar udobno in hitro potoval. Pošljemo jih vsakomur brezplačno.

Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ALI STE ZAVAROVANI

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO SE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17 državah ameriške Unije. Premoščenje nad \$1,500,000.00. — Za vstopnino 10 centov — za družinske zadržaje 5 centov.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:

GLAVNI URAD J. S. K. J. ELY, MINNESOTA

Slovensko Delavsko Podporno Društvo, ink. (Slovenian Workingmen's Benevolent Society, Inc.) NEW YORK, N. Y.

ODBOR
Predsednik: MIHAEL PIRNAT, 660 Seneca Ave., B'klyn, N. Y.
Tajnik: JOHN YURKAS JR., 405 Htmrod St., B'klyn, N. Y.
Zodnikar: FRANK PADAL, 96 Evergreen Ave., B'klyn, N. Y.
Nadzorniki: I. JOHN KRIŽEL, 1822 Linden St., B'klyn, N. Y.
II. FRANK PIRC, 62-27 — 41 Ave., Winfield, L. I.
III. ANNA BERLAN, 329 E. 12 St., New York, N. Y.

DRUŠTVO OBSTOJI ŠE-LE 12 LET IN IMA V BLAGAJNI OKROG DEVET TISOČ DOLARJEV

Društvene seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v društveni dvorani 261 St. Nicholas Ave., Brooklyn, N. Y. — Rojaki in rojakinje v New Yorku in okolici zavarujte se za slučaj bolezni ali nesreče. Iz okolice od 25 do 50 milj se sprejme člana, če je v okrožju 5 milj že 5 članov. Za natančna pojasnila se obrnite na katerega izmed omenjenih odbornikov.

